

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR CERTIFIKAAT

GRAAD 12

RELIGIESTUDIES V1

MODEL 2014

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

Hierdie vraestel bestaan uit 8 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit AFDELING A en AFDELING B.
2. AFDELING A: VERPLIGTEND
AFDELING B: Beantwoord enige TWEE vrae uit hierdie afdeling.
3. Lees AL die vrae aandagtig deur.
4. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik is.
5. Skryf netjies en leesbaar.

AFDELING A (VERPLIGTEND)**VRAAG 1**

- 1.1 Verskeie opsies word as moontlike antwoorde vir die volgende vrae gegee. Kies die antwoord en skryf slegs die letter (A–D) langs die vraagnommer (1.1.1–1.1.10) in die ANTWOORDEBOEK neer, byvoorbeeld 1.1.11 D.

1.1.1 'n Godsdienst wat in Indië ontstaan het:

- A Boeddhisme
- B Islam
- C Die Christelike godsdienst
- D Die Rastafariëse geloof (1)

1.1.2 Die oudste vertakking van Boeddhisme:

- A Tao-te Ching
- B Mahayana
- C Aka
- D Theravada (1)

1.1.3 Dhammapada is ...

- A 'n beroemde Boeddhistiese monnik.
- B die geboorteplek van Taoïsme.
- C Boeddhistiese geskrif.
- D 'n staat van verhoogde geestelike bewussyn. (1)

1.1.4 Die stigter van die Baha'i-geloof:

- A Abdu'l-Baha
- B Baha'u'llah
- C Vajrayana
- D Dalai Lama (1)

1.1.5 Die heilige altaar van Karbala is in ...

- A Irak.
- B Iran.
- C China.
- D Saoedi-Arabië. (1)

1.1.6 Shia Islam glo dat die profeet Mohammed deur ... opgevolg moes word.

- A Isak
- B Abu Bakr
- C Jesus
- D Ali (1)

- 1.1.7 Die mondelinge komponent van die Tora staan as ... bekend.
A die Talmoed
B die Mashiach
C die Mitzvot
D Genesis (1)
- 1.1.8 Die woord *sekulêr* beteken ...
A in die vorm van 'n sirkel.
B wêreldsiening.
C nie-godsdienstig.
D godsdienstig. (1)
- 1.1.9 *Halaal* in die Islamitiese geloof dui op iets wat ...
A vir Moslems toelaatbaar is.
B nie vir Moslems toelaatbaar is nie.
C 'n spesiale dieet uitmaak.
D goddelik is. (1)
- 1.1.10 In godsdienstige konteks is 'n *mite* 'n ...
A leuen of versinsel.
B ritueel.
C heilige teks.
D bespreking van diepsinnige waarhede deur middel van 'n storie. (1)
- 1.2 Verduidelik, in TWEE sinne, ELK van die begrippe hieronder in die konteks van religie.
- 1.2.1 Eenheid (2)
- 1.2.2 Fundamentalisme (2)
- 1.2.3 Uniekheid (2)
- 1.2.4 Yin en yang (2)
- 1.2.5 Reïnkarnasie (2)

- 1.3 Kies uit elke groep woorde/terme hieronder die een woord wat NIE by die ander pas nie. Skryf slegs die woord/term langs die vraagnommer (1.3.1–1.3.5) in die ANTWOORDEBOEK neer.

VOORBEELD: Piesang; appel; aartappel; druiwe

ANTWOORD: 1.3.6 aartappel

- 1.3.1 Charles Darwin; Martin Luther; Copernicus; Kepler (2)
- 1.3.2 Verassing; Ubuntu; Voorvaders; Modimo (2)
- 1.3.3 Brahma; Vishnu; Nirvana; Shiva (2)
- 1.3.4 Sikhisme; Sion-Christenkerk; Yoruba; Chrislam (2)
- 1.3.5 Evangelies; Opstanding; Transendensie; Drie-eenheid (2)

- 1.4 Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Kies die antwoord en skryf 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommer (1.4.1–1.4.5) in die ANTWOORDEBOEK neer. Gee 'n rede indien die antwoord ONWAAR is.

- 1.4.1 Ekumenisme is die wetenskap wat godsdienstige tekste interpreteer. (2)
- 1.4.2 'n Sjamaan is 'n opperwese, die Skepper in die Afrika Tradisionele Godsdien. (2)
- 1.4.3 Hindoeïsme bestaan uit die volgende skole: Saïvisme, Vaishnavisme, Vajrayana en Smartas. (2)
- 1.4.4 In die Afrika Tradisionele Godsdien word die voorvaders vereer. (2)
- 1.4.5 Volgens volgelinge van die Heilige Skrif is dit woord-vir-woord deur die engel Gabriël gedikteer. (2)

- 1.5 Kies 'n item uit KOLOM B wat by 'n woord/beskrywing in KOLOM A pas. Elke item kan een keer, meer as een keer, of glad nie, gebruik word. Skryf slegs die letter (A–G) langs die vraagnommer (1.5.1–1.5.6) in die ANTWOORDEBOEK neer.

KOLOM A		KOLOM B	
1.5.1	Opvatting dat slegs jou eie geloof die ware geloof is	A	ritueel
1.5.2	Goddelike Wet	B	Haifa
1.5.3	Vedas	C	eksklusivisme
1.5.4	Word deur Moslems gevolg	D	Hindoe-geskrif
1.5.5	Alle godsdienste is ewe waar	E	Sjaria
1.5.6	Voorgeskrewe volgorde	F	pluralisme
		G	normatiewe bron

(6 x 1) (6)

- 1.6 Noem TWEE belangrike onderafdelings van ELK van die volgende godsdienste:

1.6.1 Judaïsme (2)

1.6.2 Die Christelike godsdiens (2)

TOTAAL AFDELING A: 50

AFDELING B

Beantwoord enige TWEE van die vier vrae in hierdie afdeling.

VRAAG 2

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

Konings en hoofmanne is kulturele, politieke en godsdienstige leiers wat na die sosiale orde van die hele gemeenskap omsien. Wanneer daar 'n geskil in die gemeenskap ontstaan, vorm hulle die hoogste appèlhof. Maar wanneer daar 'n probleem in die clan ontstaan, neem die oudstes in die clan, soos die familieleiers, die leiding om die probleem op te los. Indien daar geglo word dat die probleem die gevolg is van 'n ritueel wat nie uitgevoer is nie, aanvaar die familieleiers die verantwoordelikheid sonder om dit na die koning of die hoofman te verwys.

Soms word die harmonie en balans binne die samelewing deur natuurkragte soos droogte of hongersnood versteur. In sulke gevalle is die hoofman die gesagspersoon wat die mense vra om tot die voorvaders te roep en te *camagusha* (pleit, smeek, hulp in te roep) by die *izihlewele* (al die voorvaders gesamentlik, ongeag die clans). Die hele gemeenskap is gewoonlik by hierdie handeling betrokke en elkeen roep tot sy of haar eie voorvaders.

[Bron: *Shuters Top Class Religion Studies Grade 12*, bl. 29]

- 2.1 Volgens die uittreksel, watter tipe heilige teks word vertolk en tot watter godsdienste behoort dit? (2)
- 2.2 Verduidelik die begrip *clan-gebaseerde godsdienste*. (4)
- 2.3 Skryf DRIE unieke kenmerke van ELK van die volgende godsdienste neer:
  - 2.3.1 Hindoeïsme (6)
  - 2.3.2 Die Christelike godsdienst (6)
- 2.4 Verduidelik die houding van die Afrika Tradisionele Godsdienst jeens die voorvaders en die rol wat hulle speel. (6)
- 2.5 Wat is die verhouding tussen die individu en die gemeenskap volgens die Afrika Tradisionele Godsdienst? (8)
- 2.6 Wat is die aard van die godheid in die Christelike godsdienst? (8)
- 2.7 Dink jy dat die godsdienste in Suid-Afrika meer eenders of meer verskillend word? Verduidelik jou antwoord deur te verwys na die betrokkenheid van konings en hoofmanne as kulturele, politieke en godsdienstige leiers. (10)

[50]

VRAAG 3

Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

Konflik kom algemeen in baie dele van die wêreld voor. Baie lande, soos Egipte, Indië en Soedan, gaan binnekort verkiesings hou, en dit is 'n resep vir 'n toename in godsdienstige konflik.

[Aangepas uit *Die Burger*, Januarie 2011]

- 3.1 Identifiseer EEN gebied in die wêreld waar daar onlangs konflik ontstaan het, en gee 'n kort geskiedenis van hierdie konflik. (12)
- 3.2 Bespreek die rol van godsdiens in hierdie konflik. (12)
- 3.3 In watter opsigte het die verband tussen godsdiens en politiek gedurende die afgelope 100 jaar verander? (12)
- 3.4 'Suid-Afrika het die ellende van godsdienstige konflik gespaar gebly.'
Bespreek die maatreëls wat ingestel is om godsdienstige konflik in Suid-Afrika te voorkom. (14)
- [50]**

VRAAG 4

- 4.1 Lees die uittreksel hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

Godsdienstories kom meer dikwels in die media voor, maar dit lyk asof die houding wat daar by die nuusnetwerke heers, een is wat sê: 'Dit is net 'n goeie storie as dit geloof in 'n swak lig stel of as dit politieke omstredenheid uitlok.'

[Aangepas uit *Religion Studies Grade 12*, p. 218]

- 4.1.1 Stem jy saam dat beriggewing in die media 'net as 'n goeie storie (is) as dit geloof in 'n swak lig stel of as dit politieke omstredenheid uitlok'?
Gee DRIE voorbeelde uit die media (gedruk en elektronies) om jou antwoord te illustreer. (10)
- 4.1.2 Waarom dink jy dat mediadekking van godsdienstories 'meer dikwels' voorkom? (10)
- 4.1.3 Bespreek EEN voorbeeld van die dekking van godsdienssake wat na 'politieke omstredenheid' verwys. (10)
- 4.2 Bespreek die kwessie van menseregte en -verantwoordelikhede, met verwysing na die leringe van enige TWEE godsdienste. (12)
- 4.3 Onderskei tussen die twee begrippe *godsdiensvryheid* en *godsdienstige verdraagsaamheid*. (8)
- [50]**

TOTAAL AFDELING B: 100
GROOTTOTAAL: 150